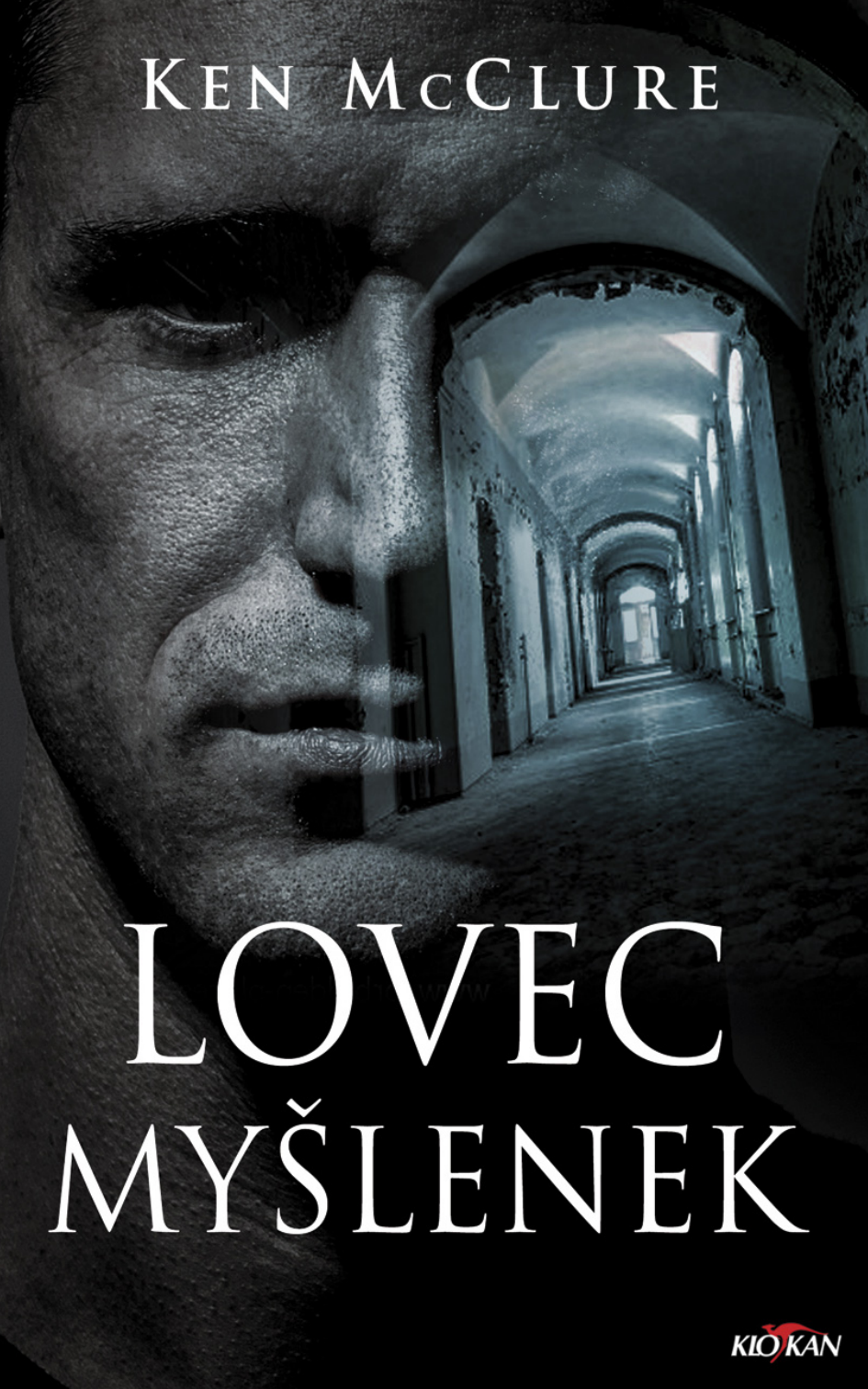

KEN McCLURE

LOVEC
MYŠLENEK

Copyright © Ken McClure 2017

All rights reserved.

Translation © Jan Mrlík, 2018

Copyright © ALPRESS, s. r. o.

Všechna práva vyhrazena.

Žádnou část knihy není dovoleno užít
nebo jakýmkoli způsobem reprodukovat bez písemného
souhlasu držitele práv, s výjimkou krátkých citací
nebo odkazů, které tvoří součást kritického hodnocení.

Děj tohoto románu je fiktivní.

Jména, osoby, místa i události jsou výlučně dílem autorovy
představitivosti nebo jsou užity fiktivně.

Jakákoli podobnost se skutečnými osobami – ať už živými,
či mrtvými –, událostmi nebo místy je zcela náhodná.

Z anglického originálu The Devil's Landscape
přeložil Jan Mrlík

Redakční úprava Miroslav Kozák

Grafická úprava obálky Emil Křížka

Vydalo nakladatelství Alpress, s. r. o., Frýdek-Místek,
v edici Klokan, 2018

shop@alpress.cz

Vydání první

ISBN 978-80-7543-940-6

Prolog

Doktor Owen Barrowman si už zoufal, že dlouhý kus rozbité cesty plné děr snad nikdy neskončí. Připadalo mu, že uplynula celá věčnost od chvíle, kdy sjel z hlavní silnice, přičemž skoro přehlédl malou, sotva čitelnou směrovku na Moorlock Hall. Teď ho ze všech stran obklopovaly pusté mokřady. Ještě před chvílí silně přšelo a neměl šanci odhadnout, jak hluboké jsou zaplavené výmoly v silnici, dokud do nich nesjelo některé z kol jeho vozu. Déšť už sice ustal, ale po cestě se válely chuchvalce mlhy, tu hustší, tu řidší, a to ho ponoukalo k úvahám, jak mohlo někoho napadnout postavit nemocnici tady, uprostřed ničeho. On ale důvod znal. Postavili ji v době, kdy na trůně seděla královna Viktorie, po ulicích dlážděných kočičími hlavami hrkotaly dvoukolové drožky a ulice osvětlovaly plynové lampy, tedy za časů, kdy slušná společnost dávala přednost tomu, aby se existence nepříjemných věcí prostě nebrala na vědomí. Moorlock Hall postavili jako zařízení, do kterého zavírali šílené zločince – sejde z očí, sejde z mysli.

Společnost se pozměnila, Moorlock Hall však nikoli. Živořilo tam čtrnáct mužů, kteří v nepřičetnosti spáchali téměř nepředstavitelně odporné zločiny, a měli tam zůstat, dokud nezemřou. Dostali cejch nenapravitelných vrahů, který jim přiřkla nejen veřejnost rozlícená jejich oblundnými činy, ale také psychiatři; ti ovšem udělali sotva víc, než že stav vězňů

popsali poměrně vágními termíny, a ani se nepokusili o jejich vyléčení.

Barrowman, který se po doktorandském studiu věnoval výzkumu jako vědecký pracovník londýnské univerzity Capital, se sem vypravil, aby dokončil studii o psychopatických vražích; napřed však musel získat zvláštní povolení správy ústavu Moorlock Hall, že tamní pacienti smějí asistovat při jeho výzkumu. Než se dozvěděl o existenci Moorlock Hallu, stačil už získat vzorky od pacientů vězeňských nemocnic v Broadmooru, Ramptonu a Ashworthu, pokud šlo o Anglii, a také ze Státní psychiatrické nemocnice ve skotském Carstairsu.

V čele výzkumného týmu, k němuž se Barrowman připojil poté, co v Edinburghu obhájil titul Ph.D., stála profesorka Dorothy Lindstromová, jež se nedlouho předtím vrátila z americké Yaleovy univerzity. Se svou vědeckou skupinkou mohla jako start-up existovat jen díky omezeným zdrojům od jedné farmaceutické firmy a prostory jim dočasně zapůjčila univerzita. Rozšíření v personálním i materiálním smyslu záviselo na tom, zda v nadcházejícím kole žádostí o udělení grantů získají podporu od britské vlády.

Barrowman o Moorlock Hallu nikdy neslyšel, ale na jakési vědecké konferenci jednomu vládnímu úředníkovi uklouzla neopatrná poznámka, která na existenci tohoto zařízení upozornila Barrowmanova někdejšího školitele v Edinburghu a ten tuto informaci bývalému studentovi postoupil jako možný zdroj dalších dobrovolníků pro jeho studii. Podle onoho úředníka byl Moorlock Hall určen pro „ty opravdu hodně zlé“.

Profesorku Lindstromovou příliš nenadchlo, že podal tuhle žádost, protože vycítila možné problémy plynoucí z faktu, že o tomto ústavu vlastně nikdo neměl vědět. Barrowman však argumentoval tím, že právě vězňové držení v těchto podmínkách jsou to, co hledá, a navíc rozhovory s několika dalšími studijními subjekty, jimž také odebere vzorky, nebudou vyžadovat žádné zvláštní finanční výdaje. Pak teprve získal její

neochotný souhlas, aby pokračoval. Po původním zájmu ze strany moorlockých vězňů však nakonec jediný z nich souhlasil, že s ním bude spolupracovat. Ostatní přestala celá věc zajímat ve chvíli, kdy zjistili, že tím nezískají žádné „quid pro quo“, tedy „něco za něco“. Nenabízeli jim ani ta nejdrobnější privilegia a možnost podmíněného propuštění, jakkoli mlhavá, vůbec nepřípadala v úvahu.

Barrowman vyjel na vrcholek malého návrší a naskytl se mu pohled na budovu ústavu. Očekával, že se stará nemocnice bude poněkud vymykat moderní době, ale rozhodně nebyl připravený na něco, co posune výraz „zapomenutý“ na novou kvalitativní úroveň. Možná ho překvapila samotná velikost budovy, protože při její stavbě se nepochybně počítalo s mnohem vyšším počtem ubytovaných, než kolik jich hostila nyní – stavba měla tři podlaží a po obou stranách průčelí se tyčily věže. Kamenné stěny zčernaly po více než století, kdy byly vystavené větru a dešti.

Zastavil auto kousek před budovou, protože měl pocit, že se musí na další dění připravit a sebrat myšlenky. Neviděl žádné standardní nemocniční ukazatele ke klinikám a oddělením, chybělo stanoviště sanitek a nebylo tu ani frekventované parkoviště – všechno působilo dojmem, že je budova opuštěná, což pochopitelně nebyla. Barrowman jako by vnímal nepopíratelnou přítomnost neviditelných obyvatel.

Po levé i pravé straně hlavní budovy se táhly řádky chalup, o nichž Barrowman předpokládal, že slouží k ubytování personálu. U jedné z nich si všiml natažených prádelních šňůr, z nichž v nehybném vzduchu zvadle viselo prádlo. Tenhle obrázek mu nabídl vítané ujištění, že se tu přece jen dá najít nějaký projev normalnosti, protože jinak jen máloco vyvracelo dojem, že se ocitl v nějakém gotickém hororovém filmu. Před hlavní budovou parkovala pouhá čtyři auta. Rozmnožil jejich počet na pět.

Stiskl knoflík zvonku u dveří, načež mřížka na zdi ožila elektronickým sykotem.

„Ano?“

„Tady doktor Barrowman. Doktor Groves mě očekává.“

Barrowman zamrkal, když se ve dveřích s hlasitým bouchnutím odsunula železná špehýrka, z níž ho ostře prozkoumala dvojice očí, a teprve pak se otevřela dvířka vsazená do mohutné brány. Vpustili ho dovnitř, ale jen k vrátnici o dva metry dál, kde musel čekat, dokud se za ním vchod zase bezpečně neuzavře.

„Omlouvám se,“ pravil muž středního věku v zeleném nemocničním úboru. „Máme zde předepsaný postup.“

Barrowman odložil kufřík a rozpráhl ruce, aby ho muž mohl prohmatat.

„Obávám se, že vás musím požádat, abyste otevřel aktovku, pane.“

Barrowmana to přivedlo trochu do rozpaků. Černý kufřík se zlatými kombinačními zámečky a jeho monogramem – vánoční dárek od jeho ženy Lucy – neobsahoval nic než výtisk novin *The Guardian* a plastovou schránku s pozůstatky toho, co měl zabalené k obědu: omáčkou potřísněný obal od sendviče, ohryzek jablka a zmačkanou plechovku od koly.

„Díky, pane,“ řekl muž, aniž by sebeméně změnil výraz obličeje, ovšem Barrowman nepochyboval, že o téhle prohlídce bude vyprávět u večere. *Luxusní kufřík, celý z kůže a se zámečky. A víte, co měl uvnitř?*

„Ještě otisky prstů, pane...“

Barrowman se bez poznámek podrobil i této manipulaci a následovala procedura se skenem oční duhovky. Konečně ho muž v zeleném odvedl k dalším zamčeným dveřím, jimiž se vcházelo do přízemí hlavní budovy. Tam ho doprovodil po chodbě až k bytelným dveřím se zámkem na číselný kód, kde se zastavili a on byl uveden do místnosti označené na dveřích cedulkou „Lékařský ředitel“. Místnost ležící po pravé straně chodby zela prázdnotou.

„Doktor Groves se omlouvá. Za chvílku za vámi přijde, pane. Prosím, udělejte si pohodlí.“

Pohodlí patřilo mezi to poslední, co tu Barrowmana očekávalo. Tvrdnul v místnosti vybavené stolem, počítačem, otočným křeslem pro toho, komu kancelář patřila, a dalším obyčejným křesílkem pro návštěvníky. Jednu stěnu lemovaly police s lékařskými časopisy, na druhé visely malby jachet pod plnými plachtami a kalendář na téma zvířat v divočině. Věc, která na něho působila nejtisnivěji, vedle celkové strohosti a ústavně zelené malby stěn, spočívala v chybějícím okně. Vysoko nad ním se táhl strop ozdobený pavučinami, podle jejichž vzhledu se jich už dlouho nedotklo nic jiného než samotní pavouci. Zřetelně zde scházel jakýkoli zvuk – žádné hučení přístrojů, žádná klimatizace ani vzdálené projevy nějaké činnosti. Ticho trvalo až do chvíle, kdy se otevřely dveře a vešel doktor Groves, který se hned omlouval, že se zdržel.

Barrowman vstal a potřásl si s přichozím rukou. Doktor Groves byl hubený, měřil něco přes sto osmdesát centimetrů, měl nažloutlou pokožku se spoustou vrásek a na hlavě „přehazovačku“ – vlasy přechesané přes pleš z jedné strany na druhou. Na sobě měl hnědý oblek, který pamatoval lepší časy, a vyrudlou kolejní vázanku, jež jistila jinak příliš volný límec košile na vychrtlém krku. Barrowmanovi neušlo, že Grovesovi poklesává levý koutek úst a levou ruku měl jakoby bezvládnou. Tipoval to na mrtvici nepříliš starého data.

„Dneska je hotový svátek,“ řekl Groves. „Nechodí nám sem mnoho návštěvníků,“ dodal a pokusil se o úsměv. „Někdy si myslím, že na tohle místo se dočista zapomnělo.“

Barrowman upadl do rozpaků. Domníval se, že ve slovech doktora Grovese zaslechl trpký podtón. „Rozhodně stojíte mimo proslapané cesty,“ odpověděl.

Groves zvládl pokřivený úsměv a pokračoval: „Pokud vím, už jste zjistil, že s vaší žádostí souhlasí jen jeden z našich pacientů, že?“

„Ano, slyšel jsem o tom.“

„Obávám se, že když ostatní zjistili, že jim z toho nic nekyne, nebyli naklonění účasti na nějakém medicínském výzkumu.“

„A co ten jeden, který souhlasil?“

„Malcolm Lawler? Podle mého je jenom zvědavý.“

Barrowman přikývl.

„Domnívám se, že jste tady jen na předběžné návštěvě, abyste Lawlerovi vysvětlil, co je váš projekt zač a co od něho budete chtít, že?“

„Ano,“ přisvědčil Barrowman. „Vlastně jsem také doufal, že byste mi o něm mohl poskytnout nějaké informace.“

„Informace?“ opakoval Groves a Barrowman si všiml, že se tón jeho slov pozměnil v určité znechucení. „Copak nevíte, kvůli čemu tady je?“

„No, četl jsem samozřejmě soudní spis a taky novinové zprávy z té doby. Ale spíš jsem doufal, že mi můžete naznačit nějaká osobnější hlediska. Musíte ho znát líp než kdokoli jiný.“

Groves dlouho na Barrowmana tiše zíral a pokleslý koutek jen zdůrazňoval jeho otrávený výraz. „Soudní protokoly vám prozradí, že podle znaleckého posudku z té doby byl Lawler paranoidní schizofrenik, zcela neschopný pocitu viny nebo lítosti. Mučil, znásilnil a zavraždil pět osob, a kdybychom ho propustili, udělá to znovu. Nemyslím, že je potřeba k tomu dodávat něco víc.“

„No, pak tedy můžeme být podle mého názoru vděční, že mu nedignostikovali jen poruchu osobnosti,“ utrousil Barrowman.

Následovala chvilka nejistoty, protože ho napadlo, že zašel příliš daleko a Groves by to mohl vzít jako urážku, ale jeho poznámka prošla, dokonce se k jeho překvapení zdálo, že se hubený doktor poněkud uvolnil.

„Jestli to správně chápu, tak stejně jako já nemáte o praktikujících psychiatrech valné mínění, což?“

Barrowman se nedokázal ubránit výrazu překvapení ve tváři. Výraz „jako já“ ho docela zaskočil.

Groves si toho všiml. „Ano, jsem psychiatr, ale chápu, ba dokonce sympatizuji s tím, proč spousta lidí na naši specializaci kouká skrz prsty. V mnoha ohledech zůstává psychiatrie pořád na stejné úrovni, na jaké byla medicína před sto lety. Dopustil jsem se té nepředloženosti, že jsem svůj názor pronesl před svými kolegy, zvláště těmi, kteří jsou požehnaní větší sebedůvěrou, než odpovídá zdravému rozumu.“

Groves se poněkud teatrálně rozhlédl kolem sebe. „A tady vidíte, kam jsem se díky tomu dostal.“

„Omlouvám se,“ zahuhlal Barrowman, ale připadalo mu to až bolestně nedostatečné. „Trošku mě zaskočilo, že něco podobného slyším z úst psychiatra.“

Groves přikývl, ale nijak to nekomentoval.

„Ti lidé, které tady máte...“ nakousl Barrowman.

„Klíče od jejich cel jsme obrazně řečeno zahodili.“

„To je to s nimi tak zlé?“

Groves přikývl. „Je mi jasné, že kdyby právníci vrtající se v lidských právech dostali šanci, vyždímali by z téhle dojně krávy spoustu peněz, ale k tomu nedojde. Tito lidé už nikam jinam nepůjdou.“

„Co Lawler?“

„Ten je z nich nejhorší.“

Barrowman polkl naprázdno a Groves si toho opět všiml. „Myslel jsem, že by vám to mělo udělat radost. Něco přesně takového jste hledal, nebo ne?“

Barrowman se chabě usmál a odpověděl: „No samozřejmě... v akademickém slova smyslu, jenže...“

„V opravdovém životě je to jinak, že?“

„Tak nějak,“ připustil Barrowman. „Jestli tomu rozumím, Lawlerovi se nepovedlo přesvědčit kolegy, o kterých jste se zmiňoval, že by měl být jako vyléčený propuštěn.“

„Nepochybuji, že by to za jiných okolností dokázal,“ odpověděl Groves s bolestným výrazem ve tváři, který naznačoval, že

se znovu otevírají jeho staré rány. „Ale bohudík tuhle příležitost nedostal. V tomhle směru ho překonal jeho tehdejší spoluvězeň z Broadmooru, jistý Clifford Sutton – tohle jméno si možná vybavíte. Vrátil se zpět do lidské společnosti, podle mých někdejších kolegů jako převychovaný a kající muž... a vzápětí se znovu pustil do znásilňování a vraždění. Ironií osudu se jeho poslední obětí stala žena z komise, která ho propouštěla. Když se ho ptali, proč ona, odpověděl: „Protože hlasovala proti.““

Barrowman se zašklebil. „A v této fázi děje se na scéně objevuje Moorlock Hall?“

„Ano, tohle byl případ, který mě donutil promluvit. Víceméně veřejně jsem kolegům oznámil, že se něco podobného může opakovat, pokud lidem jako Sutton nebo Lawler a řadě jiných, kteří jsou schopni manipulovat se systémem, bude umožněno absolvovat pravidelné přezkumy prováděné lidmi, kteří nejsou zdaleka tak chytrí jako zločinci, jejichž případy přezkoumávají. *Daily Mail* pak kvůli tomu pěkně rozjitřil veřejnost. Kolegové to sice nepřijali moc dobře, ale doufám, že oceníte ironii faktu, že jsme tu zavření oba, jak Lawler, tak já.“

„To je mi líto.“

„Jak jste vůbec přišel na to, že existuje nějaký Moorlock Hall? Tohle místo by mělo být tajné.“

„Jistý vysoký úředník si užíval pohostinnosti farmaceutické firmy na vědecké konferenci a to jméno mu uklouzlo. Můj bývalý školitel si ho zapamatoval. Napadlo ho, že by mohlo jít o zajímavý závěrečný zdroj dobrovolníků pro můj projekt. Tak jsem po té šanci skočil.“

„Povězte mi něco o tom vašem projektu,“ vyzval ho Groves.

„Pokroky v genetice vedly k odhalení několika genů, které jsou zřejmě spojené s extrémními psychickými stavy. Já jsem biochemik. Pracuji ve skupině, která by chtěla zkoumáním sekvencí DNA o těchto genech zjistit víc a ověřit, jak jsou řízeny, a taky objasnit rozdíly v enzymech obsažených v krvi velmi rozdílných typů lidí.“

„Lawler je docela určitě odchylný.“

Barrowman přikývl. „Protože tahle práce zatím probíhá ve velmi raném stadiu, musíme vyhledávat lidi se sklony k extrémnímu chování. Jedince, kteří se jeví absurdně šťastní a optimističtí, porovnávat s těmi, kteří všechno vidí jen černě. Někteří spolupracovníci například pozorují subjekty oddané náboženskému životu a modlitbám za spásu ostatních, ale já se naopak zajímám o osoby, jež zjevně bez nejmenších skrupulí zabíjejí jiné lidi.“

„Takže byste se chtěli zabydlet v končině zvané epigenetika?“ pronesl Groves zamyšleně.

Barrowman se usmál. „Vidím, že jste obeznámený s odborným žargonem. Očividně čtete vědecké časopisy.“

„Času mám dost.“

Barrowman přikývl.

„Vzpomínám si, že jsem četl článek, podle kterého skutečné geny tvoří méně než dvacet procent naší DNA. A co ten zbytek?“

„Roky se to označovalo jako odpadní DNA,“ řekl Barrowman, „protože jsme k ní prostě nedokázali přiřadit žádnou funkci. Ale v poslední době se alespoň u její části uznává biochemická aktivita. Existuje spousta rozdílných názorů, jak velká je tato část, takže si myslím, že poctivá odpověď na vaši otázku v této chvíli zní: nevíme.“

„Něco takového člověk od akademiků neslychá zrovna často,“ poznamenal Groves. Mrkl na hodinky. „Možná je vhodná chvíle, abyste se seznámil s panem Lawlerem.“

Z Barrowmanovy tváře vymizel úsměv a bez valného nadšení přikývl.

„Všichni se tady zdržujeme v přízemí,“ vysvětloval Groves, když odcházeli z kanceláře. „V nitru téhle viktoriánské skóřapky se skrývá moderní vězeňské zařízení. Zbytek budovy je zapečetěný a obývají ho jen potkani a převalující se koule las-kavce jako upomínka na minulé časy.“

Groves namačkal na číselníku na stěně několik čísel a ocelové dveře se otevřely do jasně osvětlené chodby.

„Požádal jsem, aby vám Lawlera odvedli do výslechové místnosti. Je zvyklý mít ve své cele neustále puštěnou televizi a taky by vás obtěžoval hluk z okolních cel. Ve výslechovce vás nikdo rušit nebude. Je tam soukromí. Můžete si promluvit z očí do očí.“

Barrowman cítil, jak se mu v žaludku otevřela jakási studna. Na předních místech jeho seznamu přání rozhodně nefigurovalo zůstat sám se sériovým vrahem.

Groves jako by mu četl myšlenky. „Místnost je pod trvalým kamerovým dozorem. Lawler bude zajištěný.“

Barrowman předstíral, že s ničím jiným ani nepočítal.

Zůstali stát a Groves promluvil do mřížky interkomu na stěně. „Groves s doktorem Barrowmanem.“

„Heslo číslo tři, prosím.“

„Borovice.“

Dveře se otevřely a dovnitř je pustil vysoký, mohutný chlapec v zeleném nemocničním stejnokroji, ovšem s fyzickými dispozicemi vyhazovače z nočního klubu.

Groves přešel k muži něco po padesátce, který seděl na židli. „Tohle je Malcolm Lawler.“ Barrowman si hned všiml, že židle je přišroubovaná k podlaze a muž na ní má zápěstí i kotníky spoutané popruhy, jimiž je fixovaný ke kostře židle.

Kdyby se s ním Barrowman setkal za jiných okolností, možná by Lawlera považoval za nějakého příslušníka inteligence. Jako by z něho vyzařovala jakási aura tichého sebevědomí, jaké se britské veřejné školy tak vehementně snaží vpravit do svých žáků. Zdálo se, že tento dojem vědomě potlačuje, ale očividně zde byl – určitý druh sebejistoty, díky níž získáte místo, i když výsledky přijímacích zkoušek mohou naznačovat něco jiného.

Propast v Barrowmanově žaludku jako by se prohlubovala, když si uvědomil, že co nevidět usedne tváří v tvář netvorovi. Okamžik, kdy se setkají jejich pohledy, bude mít zásadní vý-

znam. Nevěděl docela určitě proč, ale mělo to cosi společného s vystoupením z anonymity. Přestane být jednou z tváří v davu. Lawler ho bude znát. Ve vrahově hlavě se přesune do okruhu známých osob.

Podíval se mu na ruce volně svěřené přes konce područek. Tyto ruce vykonaly takové činy, že se mu svíralo hrdlo hrůzou, i když o nich jenom četl v soudním spise, když však zvedl pohled, věžňova tvář nic z toho nenaznačovala.

„Děkuji, že jste svolil k tomuto setkání, pane Lawlere.“

Lawler přešel po Barrowmanovi zkoumavým pohledem. Nakonec příjemně modulovaným hlasem odpověděl: „Musíte mi prominout, že teď nevstanu.“

Barrowman se tomu žertu chabě usmál. „Smím vás tedy vyrušit ze sledování televize?“

Lawlerovi se v úsměvu zvlhnily rty. „Já se na televizi nedívám. Mám ji jen puštěnou. Ty idioty v televizních soutěžích, vyfintěné moderátory, nekonečné hádky v seriálech... To všechno mi připomíná, co mi na naší společnosti tak hrozně chybí...“

„Chápu,“ přikývl Barrowman, jehož až zamrazilo ze zlého úsměvu, který se nakrátko ukázal v Lawlerově tváři.

„Ano? Opravdu chápete?“

„Vlastně asi ne,“ připustil Barrowman, který se rozhodl otevřeně čelit této provokaci. „Totiž... ani není možné, abych chápal.“

Lawler nepatrně přikývl, jako by souhlasil a ocenil jeho přiznání.

„Myslím, že vás teď nechám o samotě,“ zabručel Groves a otočil se ke dveřím. Spolu s ošetřovatelem opustil výslechovou místnost.

Barrowman si až příliš uvědomil, jak hlasitě za nimi zapadly dveře.

„Jestli to správně chápu, jste vědec,“ řekl Lawler. „Jaké specializace? Grovese nenapadlo, aby mi to řekl.“

„Mám Ph.D. v oboru biochemie.“

„Aha, Ph.D.,“ zavrňel Lawler. „Takže specialista. Poznáváte stále víc a víc o stále užším a užším problému, až nakonec budete vědět všechno o něčem, co je miň než prd.“

„Ano, i takhle se na to myslím dá dívat,“ řekl Barrowman, který si začínal připadat, že sedí u nějaké zkoušky, při níž je Lawler zkoušejícím.

„A co přesně by ode mě mohl chtít biochemik?“

„Rád bych vám odebral několik vzorků, ale nic příliš zásadního – občas několik mililitrů krve a nějaké stěry ze sliznice úst.“

„A co s nimi bude dál?“

„Budu je analyzovat.“

„Koho by to napadlo?“

Barrowman se kousl do jazyka a vydechl, než pokračoval: „Lékařská věda se stále blíží k poznání, co vlastně každého z nás dělá individuem, pane Lawlere, identifikuje geny odpovědné za určité povahové rysy a zkoumá, jak jsou řízeny a usměrňovány.“

Lawler pohrdavě zafřkal. „Jedna věc je pochopit, které geny vyvolávají jaké projevy, ale nějak to využít, to je věc docela jiná,“ prohlásil. „Žádnému člověku nemůžete pozměnit DNA.“

„To je pravda,“ přisvědčil Barrowman a nebylo mu příjemné, že Lawler očividně má přehled o nedostacích postihujících genovou terapii. „Ale pořád se na tom pracuje.“

„Takže vy si myslíte, že třeba odhalíte, proč jsem – jak to nazvat? – alternativním požehnáním pro ty dobré lidičky, co vystupují v reality show Jeremyho Kylea?“

Barrowman si umínil, že se při odpovědi bude dívat Lawlerovi do očí, ale nenalezl v nich ani náznak možnosti, že by s tímto mužem navázal nějaké spojení. Jako by koukal do nehybných louží. „Ano, něco takového,“ řekl.

„To zní legračně.“

Barrowman se v duchu otrásl při pomyšlení, jakou „legrací“ může mít na mysli člověk jako Lawler, ale také si uvě-

domil, proč se pořád cítí tak nepříjemně. Nešlo o to, že mluvil s násilníkem a vrahem, nýbrž o fakt, že se Lawler snažil zaujmout postavení intelektuálně nadřazené osoby.

„Krev a stěry, nic víc ode mě nechcete?“

Barrowman maličko zaváhal, než zariskoval: „Mohlo by být přínosné, kdybyste uvažil možnost občasného rozhovoru, prostě si se mnou popovídat, říct mi něco o sobě... o čemkoli, rozumíte? Prostě o tom, jaké máte na co názory...“

„Moje naděje, mé sny a ambice...“ skočil mu Lawler do řeči a významně se rozhlédl po stěnách pod stropem a pak sklopil zrak k popruhům, jež mu poutaly ruce k židli. „Co přesně byste ode mě chtěl slyšet? Co byste se chtěl dozvědět? Co potřebujete pro svůj výzkum? Jen mi to povězte a já tu hru budu hrát s vámi. Psychopat? Schizofrenik? Paranoidní schizofrenik? Můžu vám předvést cokoli. Lítost? Zkroušenost? Znovuzrozeného křesťana? Toho mám obzvlášť v oblibě. Stačí říct.“

„Nemám zájem dávat někomu nějaké nálepky,“ namítl Barrowman. „Já hledám data.“

„Samozřejmě,“ uznal Lawler. „Zapomněl jsem. Nejste psychiatr, nýbrž vědec – chladný, všímavý, bez emocí – a neúnavně pátráte po vědecké pravdě, kterou nikdy nedokážete pochopit.“

Barrowman se na něho zkoumavě zahleděl.

„Tak teď ta velká otázka, doktore. O čem to všechno je?“

Lawler pohybem očí vykroužil jakýsi oblouk směřující nad jeho hlavu. „Ta otázka, která čeká na všechny vás vědce na konci řádku, otázka, na kterou nikdy nedokážete odpovědět, protože leží mimo oblast vašeho chápání. Všechno pochází z něčeho jiného. To je zákon zachování hmoty. Hmotu nemůžete vytvořit ani zničit. Je to tak správně? A přece vědci kmitají jako křeček v kole, pečlivě zkoumají povrch ubíhající pod nimi do nejdrobnějších detailů a ubírají se neustále ke konci cesty, který nikdy nepřijde. Jak mohla vzniknout první molekula, když nebylo nic, s čím by se dalo začít? A co velký

třesk? Co vlastně vybuchlo, když nebylo nic, co by mohlo vybuchnout? Možná tohle nebyl začátek našeho vesmíru, doktore. Třeba to byl konec jiného vesmíru... a odkud se vzal ten? Pořád stejný problém.“

Lawlera jako by těšilo, že ho Barrowman pozorně poslouchá. „Nebo to má všechno na svědomí ten starý muž s dlouhým bílým plnovousem, co sedí na nebesích? No jo, tak to bude. Přece ti chlapi v naparáděných hábitech a špičatých čepicích na nás tlačí, abychom tomu věřili, tak proč ne? A máme to. Problém je vyřešený. Chcete mluvit ještě o něčem?“

„Určitě by se toho našla spousta,“ odpověděl Barrowman, ne tak zcela přesvědčený o pravdivosti svých slov, ale jakoby maličko hypnotizovaný.

„Možná příště,“ řekl Lawler. „Za chvíli začíná v televizi soutěž *Ber nebo neber* a o tu bych strašně nerad přišel.“

JEDNA

Londýn 2014

Doktor Steven Dunbar vešel do budovy ministerstva vnitra a vystoupal po schodech ke své kanceláři, která spolu s několika dalšími náležela Vědecko-lékařskému inspektorátu. Přivítala ho Jean Robertsová, sekretářka Inspektorátu a tisková mluvčí jeho šéfa, sira Johna Macmillana. Usmívala se, když vešel, pak se ale zamračila a prohlédla si jej od hlavy k patě, načež prohlásila: „Vypadáte jako nějaký televizní reportér.“

Steven se usmál, protože pochopil nárazku směřující k bundě Berghaus, kterou měl na sobě. „Máte pravdu. Měl bych se postavit před Downing Street číslo 10 a vykládat lidem, že během těch šesti hodin, které tam čekám, se vůbec nic nestalo.“

„Nebo se po kolena brodit zaplavenou vesnicí někde v Devonu a ukazovat nám, tupcům, jak vypadá voda,“ dodala Jean.

„Dnes ráno prostě bylo hodně chladno,“ řekl Steven, svlékl si bundu a zakroužil rameny skrytými v saku, které měl pod bundou. „Letos ta zima snad nikdy neskončí. John už je tady?“

Jean zavrtěla hlavou. „Ještě má čas. Schůze začíná až v jedenáct.“

Mluvila o schůzi vládního výboru, jíž se měli účastnit i Macmillan a Steven, aby vyslechli rozhodnutí o vládním financování výzkumu v nadcházejícím roce. Vědecko-lékařského inspektorátu se už nějaký čas týkala otázka možného nasa-

zení biologických zbraní proti Spojenému království; Macmillan stále vybízel vládu k dalšímu kroku v produkci vakcín určených k ochraně obyvatelstva. Tahle nevíтанá a záměrně přehlížená agenda se už hodně dlouho neřešila a pořád se ne-našlo dost ochoty k tomu, aby se jí vláda zabývala.

Ne snad proto, že by se podceňovala míra možných škod, které takové zbraně dovedou napáchat, ba naopak, tahle noční můra děsila úplně všechny. Problém představovaly spíš všeobecné průvodní rozpaky, protože nikdo nevěděl, jak si poradit s událostí, kterou nebylo možné dopředu vymezit. Člověk chápe následky výbuchů – dokonce i jaderných – a dokáže předem koordinovat činnost záchranných složek, do úmoru ji nacvičovat a cizelovat nutná opatření ještě před samotným incidentem, ale dostat se pod útok neviditelného nepřítel, bakterií či virů, a navíc bez varování, to je docela jiná písnička. Nebyl vyloučen ani takový scénář, kdy záchranné složky narazí na vážná omezení v tom, jak vlastně mohou prakticky zasahovat. Lidé pobíhající v biologických ochranných oblecích a rozstříkující kolem sebe dezinfekci by přinesli sotva větší efekt než cvičení ve vztazích k veřejnosti. Nevěděli by, co mají hledat ani odkud to přišlo. Mezi obyvatelstvem, kterému by bylo odepráno privilegium nosit biologické ochranné obleky, by se rozšířila panika. Oni ano, my ne. To je vždycky špatné.

Do určení druhu a charakteristiky nakažlivého činidla stejně nebylo možné na útok nijak rozumně reagovat a dalo se předvídat, že by bylo příliš pozdě. Úřady by se proti čekání na výsledky analýz stavěly na zadní a pak už by časovou ztrátu nikdy nedohonily. Nebylo od věci předpokládat, že občané žijící ve městech a velkoměstech v jednadvacátém století by neměli větší naději na účinnou pomoc a ochranu než lidé žijící ve stejných městech někdy ve čtrnáctém století, když udeřila černá smrt.

John Macmillan se ukázal ve chvíli, kdy si Steven naléval kávu u kávovaru. „Mně taky, prosím,“ ozval se a temperamentně si promnul dlaně, než se šel podívat na schůzky

plánované na ten den, jak je měla Jean zapsané ve svém stolním kalendáři. Jean kalendář otočila a přistrčila ho směrem k němu.

Inspektorát byl duchovním dítětem sira Johna Macmillana a tvořila ho skupinka vědeckých a medicínských vyšetřovatelů. Podařilo se mu umluvit vládu, že takový tým měli mít už řadu let, protože byl přesvědčený, že věda a medicína se rozvíjejí tak rychlým tempem, že policie nemá dost zkušeností, aby v těchto oborech mohla úspěšně vyšetřovat.

Navzdory tomu, že se nakonec politické strany shodly na prospěšnosti navrženého konceptu, rodil se Inspektorát jen s velkými těžkostmi, zejména proto, že Macmillan jasně a zřetelně trval na zárukách, že jeho útvar bude působit nezávisle a nebude podléhat vměšování ze strany vlády, která je právě u vesla. Předvídal, že zločinci velkého kalibru dokážou velmi úspěšně ovlivňovat lidi na vysokých postech, kteří disponují značnými oprávněními a třímají v rukou až hroživou míru moci, což se nakonec také potvrdilo. Úspěchy jeho podřízených, kteří v několika případech odhalili chyby v úsudku bohatých a mocných, jim sice nezajistily kdovíjakou popularitu v mocenských orgánech, ale Inspektorát získal respekt a jeho autonomie trvala dál. Macmillan nejednou stroze připomínal, že největším spojencem Vědecko-lékařského inspektorátu je opozice Jejího Veličenstva, a to bez ohledu na to, kdo ji zrovna představoval. Lidé, kteří stáli u moci, dobře věděli, že jakýkoli pokus nasadit Inspektorátu náhubek by okamžitě vyústil v povyk ze strany opozice živený umělým rozhořčením, po němž by následovala nutnost ponižujícího ústupu.

Steven, sám kvalifikovaný lékař, se vzbouřil proti konvenční profesní dráze doktora a místo toho se přihlásil do armády. Učinil tak poté, co si přiznal, že vystudoval medicínu ze zcela pomýlených důvodů, prostě proto, že si rodiče a učitelé mysleli, že je to dobrý nápad. *Náš syn je lékařem. Je to chloubka naší školy.*

Jako atletický typ milující pobyt v přírodě a prahnoucí po dobrodružství shledal sám sebe velice vhodným pro službu v armádě, i když noví uniformovaní zaměstnavatelé zcela přehlíželi jeho medicínské vzdělání. Nakonec dospěli ke kompromisu a on se stal odborníkem na polní medicínu – čili léčebné zákroky na bitevním poli – a navíc získal dovednosti a vlastnosti vojáka zvláštních jednotek. S vyznamenáním sloužil v různých koutech světa počínaje pouštěmi na Středním východě a konče jihoamerickými pralesy.

Když kolem pětatřicátého roku věku přišla chvíle, aby z armády odešel, protože pro akce speciálních jednotek se hodily spíš mladší ročníky a jeho vlastní tělo mu to začalo názorně připomínat, zjistil, že stojí před depresivně nepočetným výběrem vesměs nepřitažlivých povolání, a nic nepomáhalo, že jako lékař dokázal operovat v poušti nebo v džungli a pod palbou nepřítelů a mohl se pyšnit impozantní škálou bojových schopností. Zástupce farmaceutické firmy, doktor na výletní lodi, podnikový lékař ve velké společnosti... Měl náladu skutečně pod psa, když ho v té správné chvíli kontaktoval sir John Macmillan a postaral se, aby čudlík jménem Steven Dunbar zapadl do správné dírky, již byla funkce vyšetřovatele Vědecko-lékařského inspektorátu.

Steven si v nové pozici vydobyl řadu úspěchů a povýšil na hlavního vyšetřovatele Inspektorátu. V osobním životě se mu už tolik nedařilo. Jeho manželka Lisa, zdravotní sestra, s níž se seznámil v počátcích své vyšetřovatelské kariéry při šetření v jedné glasgowské nemocnici, zemřela na mozkový nádor, když jejich dceři Jenny byly teprve dva roky. Zůstal bez naděje a postrádal smysl života, dokud čas nezařídil obvyklé vyhojení, což mu dovolilo vyškrábat se z propasti a znovu se světu postavit čelem. Jenny vyrůstala v rodině Lisiny sestry Sue, která bydlela s manželem Richardem a dvěma dětmi v Glenavane, malé vesničce ve skotském hrabství Dumfriesshire, kde ji vychovávali, jako by do jejich rodiny patřila odjakživa.

I když do Stevenova života během následujících let vcházely různé partnerky a zase z něho odcházely, nedařilo se mu navázat trvalý vztah, dokud nenarazil na doktorku Natalii Simonsovou. Tally pracovala jako pediatrička v dětské nemocnici v Leicesteru a se Stevenem se setkala během jednoho vyšetřování, které tam vedl. Vedle vzájemné úcty velmi rychle našli zálibu jeden v druhém, jak se to stává, když jsou přítomny obava a nejistota, jež působí jako katalyzátor. Steven zanedlouho zjistil, že Tally je velmi vzácná žena. Nejevila příliš ochotu vstoupit do vztahu s někým, kdo žije a pracuje v jiném koutě země – možná viděla obtíže, jež z toho vyplývaly, zřetelněji než Steven, který se do ní bezhlavě zamiloval, ale jeho naléhání a nepochybná intenzita jejích citů k němu nevyhnutelně vedly k tomu, že to prostě zkusili.

Jejich poměr probíhal jako vlnovka, měl skvělé i mizerné chvíle, protože Tally neustále tížilo, že Steven ve své práci býval vystavován nebezpečí, jemuž se nemohl vyhnout – koneckonců byla sama svědkyní takové situace hned po jejich první schůzce –, a trápila ji vzdálenost, která je po většinu týdne oddělovala. Pak se však okolnosti změnily, což vyústilo v Tallyinu žádost o místo v londýnské dětské nemocnici na Great Ormond Street, jež také získala. Potom prodala svůj byt v Leicesteru a přestěhovala se za Stevenem do jeho bytu na Marlborough Courtu v Londýně.

„Jak se vede doktorce Simonsově?“ zeptal se Macmillan, když se usadil v křesle.

Steven se v duchu usmál tvrdošíjnosti, s níž Macmillan trval na formálním titulu, když mluvil o Tally. Říkal si, že to možná bude věkem. „Myslím, že jí to pořád ještě připadá trochu divné.“

„Jakpak to?“

„Byla zvyklá den co den o všechno bojovat, takže když přešla na Great Ormond Street, trochu jí to otevřelo oči.“

Macmillan se usmál. „Jistě to musí být rozdíl, když člověk začne pracovat v instituci s celosvětovou reputací.“

„Myslím, že podstatnou roli v tom hrají peníze.“

„Jedno plodí druhé,“ přikývl Macmillan. „Bohatí lidé mají rádi, když se jejich jméno spojuje s pozitivními případy, které zahřejí u srdce. Lidé ze showbyznysu se ženou jeden přes druhého, jen aby na charitativních akcích ve prospěch nemocných dětí stáli v první řadě; pokud jde o podporu kariéry, nic se nevyrovná tomu, když takového člověka nafilmují, jak předává dárky na dětském oddělení.“

„A to jsem si myslel, že největším cynikem na tomhle Inspektorátu jsem já.“

„To ano, ale já jsem si čím dál zřetelněji vědom úlohy obrazových záznamů v lékařské péči v naší zemi. Manipulace se týká nás všech a mně se to vůbec nelíbí.“

Steven přikývl. „Když se chystáte prosadit nějakou léčbu, musíte se ujistit, že to bude vypadat módně, jinak jste v průšvih. Nikdo nedá tři libry měsíčně na obyčejný boj s artritidou nebo hluchotou.“

„Přesně tak.“

„Jaký je plán pro dnešní schůzi?“

„Povídá se, že naše návrhy zase půjdou k ledu.“

„No to je ale překvapení!“ zabručel Steven. „Politici se pořád na obranu proti biologickým zbraním dívají jako na pohár plný jedu.“

„Očkování není sexy a nezajistí vám hlasy. Naplano se žvaní o tom, jak je to potřebné, ale když přijde na lámání chleba, naráz se objeví jiné, přednější zájmy. Chápu, že soupeříme s výzkumem rakoviny, genetickým inženýrstvím, rozvojem kmenových buněk a poslední novinkou, které se myslím říká epigenetika. Někdo mi tuším říkal, že jde o nějaký progresivní obor, že?“

„Ve vědeckých časopisech se o to teď dost píše,“ poznamenal Steven. „Epigenetika by měla vysvětlit, proč jsme každý jiný a co stojí za rozdílností jednoho člověka od druhého.“

Macmillanův výraz naznačoval, že to na něj neudělalo kdovíjaký dojem, ale nahlas to neřekl, a Steven tudíž musel pokračovat. „Některé z konceptů jsou jen obtížně stravitelné,“ připustil. „Ale když se s tím člověk ztotožní, možná získá dojem, že může jít opravdu o obrovskou věc.“

„Tak si počkám, až konečně procitnu,“ zabručel sir John.

Stevenovi se nechtělo nechat téma jen tak odeznít. „Podívejte se na to takhle: řekněme, že DNA je náš hardware – nemůžeme ji změnit, máme v těle čtyři biliony buněk a skoro všechny nesou přesnou kopii našeho genomu. Nemůžeme si dělat naděje, že nahradíme vadný gen v každé jednotlivé buňce. Dobrá zpráva je, že taky máme něco, čemu poučení odborníci říkají epigenom. Ten je možné přirovnat k našemu softwaru – jde o nástroj potřebný k přepínání genů mezi aktivním a pasivním režimem. Kdybychom tohle přepínání dokázali ovládat, mohli bychom začít našemu hardwaru říkat, co má dělat nebo s čím má přestat.“

„A jakpak dospějeme k tomu, abychom něco takového dokázali?“

„No to je otázka za milion dolarů.“

„Ta nejnovější?“

Steven přikývl. „Nedávno demonstrovali výrazné epigenetické ovlivnění mozkových funkcí, zvláště během přechodu z dětství do dospělosti. Některé geny se zapnou, jiné vypnou a šupy dupy – ošklivé káčátko s problematickým chováním se nám přemění v rozumně uvažující labuť, která odchází na univerzitu studovat dějiny umění.“

„Vlastně ano,“ zamyšleně prohodil Macmillan a spojil prsty rukou do stříšky. „Mám dojem, že jsem nedávno četl něco o identifikaci rozdílů mozku mezi optimisty a pesimisty.“

„To všechno patří k tomu,“ přisvědčil Steven.

„Ať je to jakkoli, nevěřím, že by v boji o fondy měli tihle ‚epigencosi‘ nějakou slušnou naději proti velkým klukům, leda že by se vytasili s nějakou vědeckou superstar, která by to zvrátila.“

„Myslím, že právě takového člověka mají,“ řekl Steven.

Macmillan vykulil oči. „Proboha, jen ať to není další génius, který v televizi vypadá jako náramný krasavec.“

Steven zavrtěl hlavou. „Podle mého profesorka Dorothy Lindstromová do této kategorie nespadá.“

„Tedy žena... To jméno je mi povědomé.“

„Před několika lety se o ní psalo v novinových titulcích, věčně byla vidět v televizi, všeobecně ji považovali za opravdu skvělou vědkyni a taky se nebála říct, co si myslela, jenže svého času načechrala perí několika důležitým lidem. Nejedni si úlevně oddychli, když odešla učit na Yale.“

„Samozřejmě!“ vykřikl Macmillan a pohodlněji se uložil do křesla. „Teď si vzpomínám. Působila trochu nezvykle, že ano, velký hráč na poli vědy, který nepoklekal k nohám božského Charlese Darwina.“

„To je ona,“ souhlasil Steven. „Oddaná římskokatolická křesťanka, která si myslí, že darwinisté se odvolávají na až příliš příhodné evoluční zvraty, a taky se to nebojí říct.“

„Co tedy profesorku Lindstromovou přimělo, že připlula zpátky k těmto břehům?“

„Tragédie.“

Macmillan se na něho podíval přes rámeček brýlí. „Copak se stalo?“

„Nedávno to byl rok, co v její laboratoři vypukl požár. Došlo k tomu v noci, ale i v té době tam báдали dva její spolupracovníci, postdoktorandi, a ti v plamenech zahynuli. Laboratoř požár kompletně zničil.“

Macmillan se stísněně zašklebil.

„Dorothy to nesla velmi těžce.“

„To se dá pochopit.“

„Na Yaleově univerzitě ji velice podporovali, takže jí nabídlí, ať si vezme volno, jak dlouho chce, aby se zotavila, a ujišťovali ji, že laboratoř vybudují úplně znovu tak rychle, jak to půjde, ale nakonec z toho sešlo. Dorothy šéfům v Yale řekla, že nebude potřebovat novou laboratoř, a rezignovala

na své místo. Dělal, co bylo v jejích silách, aby ostatní lidé z její skupiny přešli na jiná výzkumná oddělení, a sama se rozhodla pro návrat do Spojeného království.“

„Takže to musela nést opravdu hodně těžce,“ poznamenal Macmillan.

„Zároveň se rozhodla změnit oblast svého výzkumu – přešla od zkoumání neuronů k epigenetice.“

„To není zrovna malý skok.“

„To určitě ne. Většina lidí, kteří to ve své branži dotáhnou tak vysoko jako ona, se spokojí s tím, že plynou s proudem a dělají jen tečky nad ‚i‘ a čárky nad ‚a‘ svých předešlých úspěšných prací.“

„Profesorka Lindstromová však ne.“

„Ne, přestěhovala se zpátky přes Atlantik, ale nejdřív přesvědčila jednu farmaceutickou firmu, aby jí financovala úvodní rok výzkumu, a londýnskou univerzitu Capital, aby jí poskytla laboratorní prostory. Jedna z jejích mladých kolegyně, která u ní absolvovala doktorandské studium, se rozhodla přestěhovat spolu s ní a tady pak vyhledávala další lidi do týmu. Všechno se jim celkem dařilo a nedávno jí v kvalitních časopisech vyšlo několik článků.“

„Co z toho má Capital?“

„Publicitu. Dorothy je velice populární osobnost. Kdykoli publikuje nějaký článek, objeví se novináři, aby s ní udělali rozhovor. Ona se opravdu vyzná... v maximálním vytěžení potenciálu ze svých objevů.“

„Taková jsou dneska všichni,“ zabručel Macmillan.

„Publicita rovná se granty.“

„Člověk by řekl, že média stačila od dob každotýdenních průlomových událostí přece jen zmoudřet,“ řekl Macmillan.

„Je to symbióza,“ odpověděl Steven. „Vědci dostanou granty, novináři další příběh.“

„No, říkám si, že ještě uvidíme, jak se jí bude dařit při dolování financí od těch starých moudrých sov ve vládním grantovém výboru.“

DVĚ

Sir Robert Dalrymple, tajemník vládního výboru pro granty v oboru biologických výzkumů, vstal a rozhlédl se kolem stolu, aby si ověřil, že jsou přítomni všichni, které tu čekal, než je vyzval ke klidu.

„Dámy a pánové, děkuji vám všem, že jste přišli, i když musím přiznat, že vám nepřináším příliš povzbudivé zprávy. Obávám se, že ministerstvo financí se ukázalo jako ještě méně štědré, než jsme pro tento rok očekávali.“

Přítomní zasténali a vyměňovali si zoufalé pohledy, ale Steven s Macmillanem zůstávali neteční – neočekávali nic jiného.

„Ministr financí rozhodl, že je třeba udržet výdaje na uzdě, a financování výzkumu není výjimkou. Dostanete vyrozumění, že hlavní každoroční výdaje přidělené výboru pro výzkum jsou zmrazené na současné úrovni, a domníváme se, že podpůrné zdroje by mohl potkat stejný osud. Naneštěstí nám přiděl ještě snížili o deset procent.“

„Ale pořád máme dost peněz na ponorky Trident a války na Blízkém východě,“ utrousil sir Nigel Carter, uhlazený bělovlasý pán zastupující zájmy výzkumu rakoviny.

Dalrymple na to nereagoval.

„Srovnejte si všechny ty veřejné postoje o důležitosti zdravotní péče a realitu, kdy máme fakticky ruce svázané za zády,“ ozval se vědec působící jako mluvčí oboru genetického inženýrství, sir Keith Walman.

Dalrymple takto inkasoval druhý tvrdý úder, ale opět na to nic neřekl – nepouštěl se do hádky ani nevyjádřil souhlas, což je specialita Whitehallu.

„Co to bude znamenat v praxi?“ zeptal se profesor Simon Laing z Britské rady pro výzkum kmenových buněk.

Dalrymple se zhluboka nadechl a uchýlil se k chabému žertíku, aby nestříleli na poslíčka, a pak se významně odmlčel, jako by se chystal vyhlásit, kdo získal Oscara.

„Výbor se rozhodl, že požadavek Vědecko-lékařského inspektorátu, aby vláda aktivně vstoupila do jednání s farmaceutickými společnostmi s cílem formulovat program očkování pro veřejnost, jímž by se poskytovala ochrana proti prostředkům, které by pravděpodobně byly použity k útoku biologickými zbraněmi, se zamítá.“

Macmillan přikývl a vyměnil si pohled se Stevenem, jenž se odvážil nepatrně se pousmát.

„Žádost profesorky Dorothy Lindstromové o financování dalšího pokračování a rozvoje její práce na výzkumu epigenetických řídicích mechanismů byla rovněž zamítnuta.“

„Úplně?“ vykřikla Lindstromová, kterou rozhodnutí očividně zaskočilo.

„Obávám se, že ano.“

„Ryzí ukázka krátkozraké blbosti. Neuvěřitelné.“

Dalrymple jako by se v první chvíli vylekal, ale rozhodl se výbuch Lindstromové ignorovat a pokračoval dál: „Dodatečný grant pro výzkum rakoviny zůstává na současné úrovni.“

Sir Nigel Carter přikývl a přijal rozhodnutí bez poznámky, ale Dorothy Lindstromová nehodlala ze šarvátky jen tak vycouvat. „Ale proč?“ dotázala se.

Dalrymple se z nelíčeného překvapení rychle vzpamatoval. „Zřejmě vám musím připomenout, profesorko, že rakovina je v naší zemi hlavní příčinou úmrtí.“

„Ta je hlavní příčinou úmrtí ve všech zemích,“ opáčila Lindstromová. „A tohle platí už velice dlouho.“

„Kam tím míříte, profesorko?“

„Není načase, abychom ji začali léčit, a ne jen kvůli ní pořád dokola natahovat ruku po penězích?“

„Ale no tak, Dorothy, dobře víte, že to není tak snadné,“ protestoval Carter. „Už jsme přece udělali skutečné pokroky.“

„To jste tedy neudělali,“ opáčila Lindstromová a několik lidí kolem stolu po jejím prohlášení zadrželo dech.

Carter se začal rozčilovat: „Čísla mluví o rakovině zřetelně. Lidé žijí déle a déle. O tom přece nikdo nepochybuje.“

„Lidé žijí déle a déle s rakovinou,“ prohlásila Lindstromová. „Udržíte lidi déle naživu, takže přežívají, ale s rakovinu. Kvalita jejich života spadne do příšerné mizérie, ale to se ve vašich číslech neobjeví, nebo snad ano? Kvalitu života nikdo nikde neuvádí. Převážná část vašeho výzkumu se soustředí na diagnostiku nemoci, takže víme, co ji vyvolává, dokážeme ji odhalovat, všechno možné... ale léčit ji nedovedeme! Získáváte peníze pramenící z kluzké reklamy, která stojí balík a vyvolává v lidech výčitky svědomí, pokud každý měsíc nevysolí nějaké peníze, nebo alespoň neuběhnou maraton pozpátku v idiotském převleku za klokana, ale pořád chcete víc!“

„Profesorko Lindstromová, chápu vaše zklamání, ale skutečně vás musím požádat, abyste s tím přestala,“ skočil jí Dalrymple do řeči.

„Nejsem zklamaná, já prostě zuřím a doufám, že mi dovolíte, abych vyjádřila své stanovisko,“ opáčila Lindstromová.

„To už jste právě učinila, profesorko. Musíme pokračovat.“

Dalrymple se zbytečně přehraboval v papírech, které měl rozložené před sebou na stole, protože se ještě nevzpamatoval z toho, k čemu došlo. „Výbor rozhodl, že financování terapeutického genetického inženýrství zůstane na současné úrovni.“

„Proč?“ vybafla Lindstromová.

„Prosím vás, profesorko. Tohle je něco neslýchaného. Výbor nemá povinnost vysvětlovat někomu své rozhodnutí. Mohu vám ale říct, že předpokládané léčebné postupy po-

mocí technik genetického inženýrství budou i nadále považovány za prioritu.“

„Takže priorita,“ opakovala Lindstromová klidně. Na chvíli se odmlčela a potom se záměrným sebeovládáním prohlásila: „Věda objevila gen cystické fibrózy v roce 1979. Do genetické léčby se nalila už spousta peněz, dnes píšeme rok 2014, a nepokročilo se nikam, vyjma toho, že na výplatní listině lidí zabývajících se cystickou fibrózou máme regiment vědců.“

„To je příšerně nespravedlivé,“ ohradil se Walman. „Problémy spojené s vkládáním náhradního genu jsou obrovské.“

„To je omluva selhání, nikoli tvrzení o úspěchu,“ opáčila Lindstromová. „Příhodný vektor možná neobjevíte nikdy.“

„To přece není důvod, abychom se o to přestali snažit,“ namítl očividně otřesený Walman.

„Ne, to není,“ souhlasila Lindstromová. „Ale určitě je to důvod k novému zvážení priorit, než se z nich stane tradice,“ dodala a podívala se na Cartera.

„Pokud dovolíte, abych pokračoval...“ ozval se očividně rozrušený Dalrymple zvýšeným hlasem, aby přehlušil chaos kolem stolu, „výbor odsouhlasil desetiprocentní navýšení rozpočtu výzkumu kmenových buněk.“

„Ano, to je docela správné,“ poznamenala Lindstromová na Dalrympleovu adresu. „V tom je naše největší naděje.“

„Jsem rád, že se s tím ztotožňujete, profesorko,“ pravil Dalrymple.

Simon Laing spokojeně přikývl. „Není to tolik, kolik jsme doufali, ale za daných okolností to velmi vítáme.“

Carter, který se stále ještě vzpamatoval z útoku Lindstromové, poznamenal: „Možná by byla paní profesorka tak hodná a pověděla nám, proč považuje svou práci za důležitější než výzkum rakoviny a genetické inženýrství.“

Walman se k jeho názoru přidal uznalým přikývnutím.

„Protože je to nový směr a já vím, kam se výzkum naší skupiny ubírá. Vaši lidé se plouží vedlejšími pěšinami, po-

chodují v kruhu a provádějí stále dokola tytéž věci, protože jim chybí vize. Vy nepotřebujete víc peněz, ale víc nových myšlenek.“

„Zatímco piplat se s něčím, co nás dělá šťastné nebo naopak smutné, je opravdu tak důležité?“ odsekl Walman zlostně.

„Jsme na počátku,“ odvětila klidně Lindstromová. „Moje výzkumná skupina se už ale přece jen dostala o něco dál. Přijímáme fakt, že nemůžeme změnit lidský genom, když jsou jeho kopie obsažené téměř ve všech buňkách našeho těla, ale začíná být jasné, že nad ním můžeme převzít kontrolu, a stále se blížíme tomu, abychom se naučili geny zapínat a vypínat. Jsme si naprosto jistí, že víme, proč funguje placebo. Nejde o žádné kouzlo, působí totiž jako epigenom, účinný přepínač. Když dáte jednomu pacientovi lék a druhému cukrovou pilulku a oba budou věřit tomu, že dostali přiměřený medikament, vyvolá to odezvu i u pacienta, který dostal placebo. Nejedná se v podstatě o to, že by samotný pozitivní postoj pomáhal pacientovi vypořádat se s nemocí a překonat ji, ale jakmile si jej pacient vybuduje, dojde k přehození genetických přepínačů. Existuje genetický důvod, proč mají někteří lidé fotografickou paměť a jiní ne. Existuje genetický důvod, proč někteří autističtí učenci dokážou zvládnout nejúžasnější výpočty a jiní lidé si jedinkrát poslechnou Beethovenovu sonátu, sednou ke klavíru a celou ji přehrají. Všechno je to o přepínačích – a právě na ty my cílíme. Není vyloučeno, že tyto možnosti v sobě nosí každý z nás; možná bychom se dokázali naučit, jak použít přepínačů v tom správném pořadí.“

„Nebo taky ne,“ ozval se Carter kysele.

„Vítězství ducha nad hmotou,“ poznamenal Walman a nevěřicně pokrčil rameny.

„Máte pravdu, jde o vítězství ducha nad hmotou,“ přisvědčila Lindstromová. „Jenže my musíme zvládnout poznání, jak převést rozmary naší mysli do reálných chemických reakcí, identifikovat je a pak je simulovat.“

„Zní to jako opravdu vzrušující vyhlídka, profesorko,“ řekl Dalrymple v pokusu si ji udobřit. „Mně osobně je skutečně moc líto, že výbor nenašel způsob, jak vás v této fázi podpořit.“

„Na tom nezáleží,“ odpověděla Lindstromová a vstala k odchodu. „Věřím, že ne všechny orgány poskytující granty budou stejně krátkozraké.“

„Ouvej!“ šeptl Steven. Odchod profesorky Lindstromové zapůsobil jako signál k ukončení schůze.

„No, co si o tom myslíte?“ zeptal se Steven, když s Macmillanem přecházeli do salonku, kde se podávala káva.

„Je to impozantní žena... ale diplomatický sbor nemusí moc litovat, že k nim nepatří.“

„Myslíte, že se jí podaří najít nějaké alternativní financování?“

„Obávám se, že by se její výzkum musel dostat o něco blíž těm chemickým přepínačům, než by začaly projevovat zájem farmaceutické firmy, a byl by skutečný zázrak, kdyby to některá udělala v současné fázi,“ mínil Macmillan. „Představte si možnost léčit oslabený organismus jen tím, že přehodíte přepínač.“

„Začínám cítit ve vzduchu, že ji nikdo nepodpoří,“ řekl Steven.

„Neříkal jste, že nějakou podporu má?“

„Ta farmaceutická firma, která jí zaplatila přestěhování ze Států, dala nějaké peníze na první rok výzkumů, ale samozřejmě počítala s tím, že se přispou nějaké peníze od vlády. Obávám se, že už nebudou o moc déle platit účty profesorky Lindstromové, pokud se jejím lidem nepodaří udělat nějakou velkou ránu.“

„Co kdyby jí pomohla univerzita?“

„To ani náhodou. Univerzity jsou jako houba. I univerzita Capital čeká na peníze z jejího grantu, aby z nich odkousla pořádný žvanec za to, že Lindstromové poskytuje prostory

a základní služby. Ale teď, když nejspíš žádné peníze nedostane... kdo ví?"

„Život je jako bohatá tapiserie,“ vzdychl Macmillan. „Co kdybyste se poohlédl, jaké nálady panují ve skupině profesorky Lindstromové? Všiml jsem si, že Dorothy dnes dopoledne nepřišla sama.“

„Dobrý nápad,“ přisvědčil Steven a rozhlédl se po salonku, aby zjistil, kde se Dorothy pilně snaží, aby odsud nikdo odešel, aniž by znal její názor na věc. Zahlédl mladého muže, který předtím seděl vedle ní, jak se od profesorky oddělil a zamířil ke stolu se sendviči. Vydal se tam taky, aby získal možnost se s ním seznámit.

„Já jsem Steven Dunbar,“ řekl s úsměvem.

„Owen Barrowman.“

Potřásli si rukama.

„Dneska jste měli smůlu,“ prohodil Steven.

„Však vy taky,“ odpověděl Barrowman, zatímco si nakládal pochutiny na talíř. „Všiml jsem si, že i vy odcházíte s prázdnými rukama.“

„Jsme na to zvyklí,“ pokrčil Steven rameny. „Možná už brzy přijde den, kdy si koupím kopí a začnu hledat větrné mlýny.“

Barrowman se usmál a Steven dodal: „Naštěstí se nemusíme pít po grantech, abychom mohli dál existovat. Chceme především přinutit vládu, aby začala očkování obyvatelstva brát vážně. Vaše situace se zdá poněkud ožehavější.“

„To máte pravdu,“ přisvědčil Barrowman. „Všichni jsme doufali, že nám vláda poskytne nějaké peníze. Jsme na tom všichni závislí. Práce, kariéra, vědecké hodnosti, platby hypoték... zbytek si můžete domyslet.“

„Vím, že vám to nepomůže, ale je mi skutečně líto, že jste vyšli s prázdnou. To, co zrovna děláte, se zdá být docela vzrušující.“

„Kéž by se na to podobně dívali i ti panáci v oblecích! Nikdo z nás ani netušil, že nám ukážou palcem dolů – a nejmenší ze všech Dorothy. Myslel bych, že už její vědecký věhlas dává jakousi záruku, že peníze na výzkum dostane.“

„Už s ní spolupracujete dlouho?“

„Přidal jsem se k její skupině, když se vrátila ze Států do Spojeného království. Získal jsem doktorát z epigenetiky na univerzitě v Edinburghu a hledal nějakou pozici ve své kvalifikaci, která by mi umožnila pokračovat ve zkoumání toho, co mě zajímalo. Nějak jsem v tom neměl úspěch, dokud jsem se nedočel, že se Dorothy přeorientovala zrovna na tuto oblast a hledá lidi, kteří by do toho šli s ní. Zdálo se mi to hodně dobré.“

„A řekl bych, že vy jste pro ni byl taky dobrá volba,“ řekl Steven. „Lidi s doktorátem z epigenetiky asi nebude zrovna přetlak.“

Barrowman se usmál. „To máte pravdu, podle mě to mohlo fungovat oběma směry. Říkal jsem si, že jsem se postavil na vlastní nohy – a teď jsem zjistil, že jsem skončil na zadku.“

„Povídá jste, že jste chtěl pokračovat ve vlastním zkoumání?“

„Pro postdoktorandy se ponejvíc nabízejí pracovní pozice na specifických projektech, proti čemuž nelze nic namítat, ale já jsem doufal, že najdu takový, kde bych mohl pokračovat v tom, s čím jsem začal v rámci svého doktorandského projektu. Můj tehdejší školitel pro mě sehnal malý grant na půl roku, abych nějak překlepal tu dobu, než se Dorothy vrátí ze Států.“

„A co jste tedy studoval?“

„Genetické a biochemické vzorce psychopatických vrahů.“

„To myslíte vážně?“

„Naprosto.“

Stevena to zaskočilo. „A proč jste to proboha dělal?“

„Přiměl jsem univerzitu, aby požádala věznice s nejvyšším stupněm ostrahy a vězeňské nemocnice po celé zemi, abych si tam mohl promluvit s vybranými vězni, tedy těmi, kteří byli usvědčeni z vraždy, ale zároveň označeni za nepřítelny z důvodu duševní poruchy. Doufal jsem, že bych je mohl získat do svého projektu jako dobrovolníky. Měli mi taky poskytnout vzorky pro laboratorní analýzu.“

„A oni na to kývli?“

Barrowman se zasmál. „Nějakou dobu trvalo, než jsme se prodrali všemi těmi zákazy, ale nakonec všechny věznice souhlasily, i když ne všichni vězni. Ale podařilo se mi dát dohromady slušný počet těch, kteří mi poskytli vzorky krve, bukální stěry a podobně.“

„Tak si myslím, že profesorka Lindstromová neměla námitky, abyste pokračoval v tomhle směru výzkumu, co?“

„Neřekl bych, že jásama nadšením, ale chtěla mít někoho, kdo by dokázal nové členy jejího týmu rychle obeznámit s nejnovějšími epigenetickými technikami. A fungovalo to docela dobře. Dorothy si umínila pochopit všechno, co je nějak spojeno s chováním lidí.“

„A vy máte stejný cíl?“

„Já pracuji ve specifičtější oblasti,“ řekl Barrowman. „Rád bych našel léčebný prostředek na psychotické jednání.“

„To je taky pěkně vysoko postavená laťka,“ poukázal Steven. „Opravdu působivé. Vážně, tenhle směr výzkumu je příliš důležitý na to, než aby bylo možné ho ignorovat. Třeba je jen otázkou času, kdy vám přijde nějaká podpora.“

„Doufám, že máte pravdu, ale začínám mít podezření, že lidi, které Dorothy v minulosti naštvála, by mohlo napadnout, že nastala chvíle odplaty. Ona nepatří k těm, s nimiž se dá zrovna snadno vyjít.“

„Měli bychom zůstat v kontaktu a někdy třeba zajít na pivo, co říkáte?“ navrhl Steven. „Rád bych se o vaši práci dozvěděl víc.“

Pak si vyměnili telefonní čísla.

Steven s Macmillanem se vraceli pěšky přes Green Park.

„Zdálo se, že jste si padli do noty,“ poznamenal Macmillan.

„Je vydešený, že jejich tým nedostane žádné finance, ačkoli počítal s tím, že by něco dostat měli. Jeho kariéra postoupila do fáze, kdy nutně potřebuje pustit do světa několik dobrých pu-

blikací, aby si upevnil postavení výzkumníka a mohl uvažovat o slušném místě, kde by začal vyučovat. Má podle mě obavy, že by se ho mohla dotknout nějaká vendeta vůči Dorothy.“

„Hmm,“ zahučel Macmillan neutrálně. „Zítřka půjdu na oběd s několika ministry. Uvidím, co se mi podaří zjistit.“

„Tak dobře. S Barrowmanem jsme se dohodli, že zůstaneme v kontaktu.“

Domů do Marlborough Courtu se Steven dostal chvíli po šesté a zjistil, že Tally se ještě nevrátila. Uvařil si kávu, postavil se k oknu a průhledem mezi domy na protější straně ulice pozoroval plavidla brázdící hladinu Temže. Přitom přemýšlel o všem, co se toho dne odehrálo. Připadal si nějaký otupělý a zrovna dumal, jaký k tomu může mít důvod, když ho zvuky Tallyina příchodu vyburcovaly ze zamyšlení.

„Tak povídej, jak to šlo?“ zeptala se, odložila kabelku do křesla a setřásla z ramen kabát. „Přijala vláda Jejího Veličenstva vaši výzvu a nabídla konečně ochranu občanstva?“

Steven zavrtěl hlavou. „Odmítli nás.“

„To je mi líto,“ řekla Tally, přistoupila k němu a objala ho. „Jaký z toho máš pocit?“

„Něco podobného jsme čekali.“

„Na to jsem se neptala.“

„Neptala,“ přisvědčil Steven. „Ochrana proti biologickým zbraním by měla mít prioritní postavení, a přece teď nejsem naštvaný ani vzteklý, že si v té věci vláda pořád sedí na rukou. Jak je to možné?“

Tally se mu zahleděla do očí, jako by ji pobavil. „Protože... ty sám nevíš o nic líp než oni, co s tím dělat. Kdybys to věděl, tak bys příšerně zuřil. Ale místo toho se cítíš jen jako ochromený.“

Steven se usmál, protože ocenil, jak Tally trefila hřebíček na hlavičku. Stiskl jí ruku, kterou mu položila na rameno. „Mám zvláštní pocit, že mi dělá větší starosti někdo jiný, komu také odmítli poskytnout financování.“

„Opravdu? A kdo?“

Steven jí pověděl o týmu profesorky Lindstromové a jeho neúspěšném pokusu získat vládní podporu.

„Dobrá, ale já předpokládám, že je k dispozici jen omezené množství peněz.“

„Hmm,“ zabručel Steven zamyšleně. „Problém je v tom, že nejsem tak úplně přesvědčený, jestli právě v tom byl pravý důvod.“ Popsal jí svůj rozhovor s Barrowmanem.

„Myslím, že se ke své škodě až moc zastáváš vlády,“ namítla Tally. „Neříkal jsi, že Dorothy Lindstromová bývala hodně oblíbená u médií?“

„Jenže to je něco diametrálně jiného než být oblíbený v akademické komunitě,“ nesouhlasil Steven. „Každý, kdo překročí tu neviditelnou hranici a zabrousí do něčeho, co se dá považovat za showbyznys, může mezi kolegy zakusit opravdu krušné časy.“

„Což si člověk zřejmě neuvedomí, dokud nemá nůž v zádech,“ usmála se Tally.

Steven jí zopakoval názory na směr, kterým se v současnosti ubírá financování vědy, jak je Dorothy vyslovila na schůzi.

„Páni.“

„Jo, páni, ale jejím námitkám se nedá upřít racionální základ,“ řekl Steven tiše.

„Možná... ale myslím...“

„Že nebylo moc moudré s tím vyrukovat?“

„Přesně, protože člověk přece musí hrát tuhle hru s nimi. Nebo ne?“

„Možná by taky mělo záležet na tom, jak čistá je ta hra,“ řekl Steven.

„A ty myslíš, že není?“

„Lidi jsou lidi. Lidská povaha se projeví, ať jsi v kterékoli společenské vrstvě.“

„To není zrovna radostná představa, pokud opravdu věříš, že systém přidělování výzkumných grantů je zkorumpovaný. Myslíš si to?“

Steven zavrtěl hlavou. „Ne,“ připustil. „Tedy aspoň ne na té úrovni, kde se předávají peníze v hnědých papírových pytlících z ruky do ruky. Ale nic se nevyrovná tomu, když máš partu starých kamarádů, kteří jeden druhého škrábou na zádech. Jestli to sahá až tak daleko, že se prvotřídnímu výzkumu budou házet klacky pod nohy, aby se srovnaly staré účty... kdo ví? John se pokusí něco vyčmukat během oběda s ministry, na které občas chodí.“

Tally se usmála. „A při kterých vyjde najevo skutečná pravda?“

Steven přikývl a zeptal se: „Jak ses dneska měla?“

„Život je příjemný,“ odpověděla Tally. „Zabývám se praktickou medicínou, místo abych marnila čas vyplňováním formulářů a hádkami o nějaké cíle.“

„Funkce konziliárky se pro tebe hodí.“

„S tím to nemá nic společného,“ zavrtěla Tally hlavou. „Máme dobré financování a dobré vedení. Pracuji v pořádném špitále, kde se ke mně nechovají jako k vyplňovačce papírů, kancelářské kryse fungující v nějaké hře mizerných manažerů a politiků třetí kategorie. Znáš ty kecy: *Cílem toho všeho je zajistit, aby měli pacienti možnost volby*. Leda prd. Je to všechno o penězích. Tečka.“

Steven se usmíval. Byl zvyklý na způsob, jímž Tally mluvila o krácení fondů přidělovaných státní zdravotní péči. Potěšilo ho, že povýšení a změna místa očividně nijak nezasáhly její bystrozrak, a pocítil potřebu připomenout, co říkal John Macmillan o zvláštním financování nemocnice na Great Ormond Street.

„Něco takového jsem si myslela,“ připustila Tally. „Možná bych měla držet jazyk za zuby, sladce se usmívat a v hloubi srdce soucítit se zdravotnickým personálem, který neměl takové štěstí jako já.“

„No, říkal jsem si, jak dlouho bude trvat, než si na tebe vládní systém posvítí a podrobí tě své vůli. Kooptují tě postupně do všelijakých výborů, až už nebudeš moct říct ani slovo, aniž bys urazila někoho, u koho se to nesmí.“

„K tomu nedojde.“

„Hmm, možná bychom se měli najíst ještě dřív, než začneš nosit motýlka a chodit hrát golf,“ prohodil Steven.

„Možná bychom se měli dát do jídla, než ti vyliju tenhle hrnec na hlavu, ne?“

Jídlo v čínské restauraci Nefritová zahrada bylo stejně dobré jako vždycky. Steven sem přicházel pravidelně od doby, kdy nastoupil k Inspektorátu; Tally tu zatím byla jen dvakrát se Stevenem, když ho přijela navštívit, ale podnik se teď pro oba stal jedním z nejoblíbenějších.

„Bude John i dál lobovat za masové očkování?“ zeptala se Tally, když zvládli objednávku.

„Podle mě určitě,“ přisvědčil Steven, „jenže si myslím, že se oba budeme muset smířit s nezdarem, leda...“

„Leda co?“

„Leda by k něčemu doopravdy došlo. Buď k záměrnému útoku, nebo k nějaké příšerné epidemii, která by k nám na ostrovy dorazila – ať už náhodou, nebo v důsledku nějakých zvláštních okolností.“

Ticho, které následovalo, přerušila Tally. „Chceš slyšet šťastný příběh?“ zeptala se.

„To si piš. Ty ses k nějakému nachomýtla?“

„Jedna z mých pacientek, slepá holčička, bude znovu vidět.“

„Po operaci?“

Tally zavrtěla hlavou. „Kmenové buňky. Není to skvělé?“

„To je tedy opravdu šťastný příběh.“

„Metoda využití kmenových buněk je ohromně vzrušující. Myslím, že bude v medicíně znamenat hotovou revoluci.“

„I když věda je z toho trošku v rozpacích,“ poznamenal Steven.

Tally zvědavě pozvedla obočí.

„Věda vlastně nechápe, jak kmenové buňky dělají to, co dělají.“

„Jako klinická lékařka musím říct, že je mi to úplně jedno. Mě zajímá konečný výsledek. A s čím vlastně mají problém?“

„S rozlišováním,“ odpověděl Steven, „což je svatý grál biologie. Jak se mohou buňky, které jsou absolutně identické, pokud jde o jejich DNA, rozčlenit a přeměnit v údy a orgány, které jsou jeden od druhého naprosto odlišné? Vědci to nevědí, ale kmenové buňky ano. Když je dáme na správné místo, tak za nás udělají potřebnou práci.“

„A mě nic jiného nezajímá,“ souhlasila Tally. „Jestli kmenové buňky udělají ten zázrak, že moje pacientka bude znovu vidět, klidně si mohou svoje tajemství nechat pro sebe.“

Steven přikývl. „Ovšem ve skutečnosti,“ prohodil zamyšleně, „si možná to tajemství už moc dlouho neuchovají.“ Pověděl Tally o tvrzeních Dorothy Lindstromové, týkajících se epigenetiky. „Očividně to dává smysl. DNA se nemůže změnit, takže ten trik musejí obstarat přepínače.“

Tally v zadumání vykružovala ukazováčkem na ubrousku kolečka. Nakonec zvedla hlavu a řekla: „Víš, bývají chvíle, kdy si myslím, že toho víme strašně moc, a pak mám zas na jednou pocit, že nevíme vůbec nic.“

„Vítej v našem klubu.“

TŘI

Uplynul celý měsíc, než John Macmillan usoudil, že jeho neoficiální pátrání po důvodu, proč tým profesorky Lindstromové nezískal grant, zřejmě nepřinese žádné ovoce, a oznámil to Stevenovi.

„Je to opravdu zvláštní,“ řekl. „Obyčejně nemám problémy od lidí z Whitehallu vyčmuchat, co chci vědět, ale nikdo z těch, s nimiž jsem mluvil a kteří stojí níž než ministryně vnitra, zřejmě opravdu vůbec nic neví. Budu to samozřejmě zkoušet dál, ale musím se zamyslet nad nějakým jiným přístupem.“

„Zeptáte se ministryně vnitra?“

„Možná ne. Taky by to bylo poněkud obtížné, pokud jsou ve hře nějaké osobní vendety.“

Steven mu poděkoval, že vynaložil takovou snahu, a oznámil mu, že má v úmyslu brzy domluvit schůzku s Barrowmanem, aby vyzvěděl, jak to s ním vypadá. A měl by mu sdělit špatnou zprávu, že důvod odmítnutí grantu zůstává záhadou.

Hostinec The Moorings leží kousek od řeky. Zde si Owen Barrowman se Stevenem smluvili schůzku na osmou hodinu. Když vkročil Owen do hostince, už čtvrt hodiny meškal. Zahlédl Stevena usazeného v koutě, jak čte noviny a před sebou má zpola vypitou sklenici piva.

„Omlouvám se za zpoždění, ale moc rád vás zase vidím,“ řekl Barrowman, vyklouzl ze saka a zeptal se, jestli už má objednat pivo i pro Stevena. Ten odpověděl, že zatím ne, a čekal, dokud si jeho společník nepřinese pití od baru.

„Velice se omlouvám, strašně nerad chodím někam pozdě, ale úplně jsem zapomněl, že mám domluvenou schůzku s dobrovolníkem v Moorlock Hallu, a trvalo to déle, než jsem čekal.“

„V Moorlock Hallu?“

Barrowman si napřed potukal konečkem prstu na čelo, než řekl: „Omlouvám se, nějak mi to nemyslí, vy přece nemáte žádný důvod, abyste o tom ústavu věděl. Já jsem o něm taky nikdy neslyšel, až teprve před několika měsíci. Je to hrozně tajné zařízení.“

Barrowman se naklonil nad stůl a tlumeným hlasem vysvětloval, koho to vlastně drží v Moorlock Hallu.

Steven po té informaci tiše hvízdal. „Docela chápu, že mají zájem udržet takové místo v tajnosti,“ zamumlal. „Tamní režim je nejspíš v rozporu se všemi lidskými právy, jaké právní řád zná. Víte, kdo schválil provoz ústavu?“

„Neptal jsem se. Na rovinu, je mi to jedno. Jen jsem v tom viděl příležitost získat údaje od některých vůbec nejhorších psychopatických zločinců na planetě.“

Steven se usmál způsobu, jímž se tenhle kariérní vědec soustředí jen na svůj problém. „A jestlipak se vám ty představy splnily?“

Barrowman se na okamžik odmlčel, než odpověděl: „Jen jeden z vězňů souhlasil, že se bude podílet na téhle studii, což mě trochu zklamalo. Ovšem na tom chlapovi je něco opravdu hodně zvláštního – podle tamního lékařského ředitele patří k těm nejhorším pachatelům a nepochybně jde o nejzajímavější subjekt, na jaký jsem dosud narazil. Možná jste o něm slyšel – jmenuje se Malcolm Lawler.“

„Panebože... ano, slyšel jsem o něm,“ opáčil Steven. „Už je to dost dlouho, ale vzpomínám si na něho – absolutní ne-

stvůra. Několik týdnů toho byly plné noviny. Proč souhlasil zrovna takový odsouzenec jako on?“

„Ředitel si myslí, že je jen zvědavý.“

„Musím říct, že vám vůbec nezávídím projekt, který jste si vybral,“ poznamenal Steven a zavrtěl hlavou. „Než se s nimi sejdete, musíte zřejmě přečíst spisy o tom, co všechno napáchali, včetně všech podrobností, co?“

„Ano, to k tomu patří. Potřebuji toho vědět co možná nejvíc, nejlépe všechno, abych mohl propojit některé rysy chování toho člověka s genetickými nebo biochemickými faktory.“

„Neleze vám to na mozek?“

„Občas mě to rozhodí.“

Po slově „rozhodí“ pozvedl Steven zvědavě obočí.

„Zlé sny, někdy noc beze spánku, určitá ztráta víry v lidskou přirozenost... tak nějak.“

Steven přikývl. „To dokážu pochopit.“

Tentokrát byla řada na Barrowmanovi, aby se zatvářil udiveně.

„Armáda,“ vysvětlil Steven. „Viděl jsem v určité době řadu zvláštních případů lidské přirozenosti, jak říkáte. To člověku otevře oči, když vidí, co lidské bytosti provádějí jedna druhé, když se domnívají, že k tomu mají nějaký úřední souhlas.“

„Je přece jen rozdíl mezi tím, čeho jste byl svědkem vy, a hrůzami, jež spáchali lidé, s nimiž já mluvím,“ opáčil Barrowman. „Ti moji od nikoho nepotřebovali žádné svolení.“

„Odlišná úroveň zla,“ poznamenal Steven. „Měl byste být opatrný.“

Barrowman ho pohledem požádal o vysvětlení.

„Dlouhodobější vystavení zlu může být... problematické. Jsou známy případy lidí, kteří se po takové zátěži změnili.“

„Něco jako vymývání mozku za studené války?“